

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Cap. V. Cap. 2. 4. 16. de Præb.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

Confessiones audiendi, aut sepeliendi cadavera in Ecclesiâ, aut de licentiâ absentia, aut Sacramenta ministrandi, aut in Beneficiis ministrandi, aut celebranda Missæ aut stipem pro pauperibus colligendi, aut publicandi Nomina eorum, qui Tonfuram, vel Ordines Minores, vel Ordines Sacros accepturi sunt. In his omnibus casibus Congregatio vetat aliquid accipi, sub obtentu vel laboris, aut figilli, aut scripturæ, vel aliquâlibet specie.

Capitulum quoddam Hispanicum, ob plurimas Episcopi exactiones conquestum erat in supplicatione Congregationi oblata memoratas; quædam erat circa licentiam duas Missas eadem die celebrandi: mirum hoc visum fuit Congregationi, quæ contendebat, hanc licentiam ab Episcopo concedi non posse; sed cum Episcopus objecisset *Cap. 3. de celebrat. Missar.* quod supponit, hoc in casu necessitatis licere, Congregatio prohibitionem suam revocavit, quoad cæteros casus aliquid accipere permittens pro ratâ laboris, sub legibus supra notatis prohibet ultra Aureum accipi, quoad confessionem Instrumentorum Collationis aut Institutionis Parochiarum, & Deputationis Vicariorum in iisdem. In fine Epistolæ, quam Congregatio ad Episcopum scribit, ut illi Statuti sui copiam faciat, dicit, se sperare, fore, ut eò magis ille suis Decisionibus adhæreat, quod ab avaritiâ abhorreere debent Prælati. Alia Congregatio pluribus in Capitibus Declarationes Congregationis Concilii interpretis sequitur, aut ad Concilium remittit. In cæteris illa vel jubet, ut Instrumenta *gratis* conficiantur, aut definit id, quod accipi potest.

Capitulum *Gerundense* huic Congregationi 18. casus in querelâ suâ exposuerat adversus exactiones Episcopi. 1. 2. 5. 6. 7. 8. 12. 15. & 16. deciduntur aut à Concilio, aut à Congregatione Concilii interprete.

4. Spectat licentiam bis eodem die Sacrum celebrandi, circa quam eam dari prohibet, præter aliquot casus necessitatis, qui rari sunt, itemque eam dari per modum privilegii ulli sacerdoti, & aliquid pro illâ exigi aut accipi.

In 8. agitur de exactione quoad executionem dispensationum Matrimonii, *gratis* eam fieri jubet Congregatio, permittens solum Notario quartam Aurei partem aut *Ducati* accipere pro Testium auditione.

10. Spectat licentiam Sacerdotum in Ecclesiâ contra Diocesanos aut Provinciæ Statuta hoc prohibentia, sepeliendorum; jubet Congregatio custodiri hæc Statuta, & si qui sint dispensationis casus, eam gratuitò concedat Episcopus, aut si aliquid exigat, id pauperibus aut Ecclesiæ erogetur.

In 11. Congregatio permittit, in casibus necessitatis dispensari à solemnitatibus Matrimonii non substantialibus vetans ob id aliquid, etiam à Notario, exigi; concedit tamen, ut, si consuetudo ferat munusculum Episcopo in lætitiæ signum offerri, illa observetur.

12. Docet, Episcopum præfatum extendisse ad Beneficiatos suæ ad Episcopatum promotioni posteriores, jus à consuetudine ipsi attributum in Beneficiatos actu, promotionis ejus tempore, cum licentiam in possessionem veniendi illis non concessisset, priusquam jus illud solutum fuisset. Congregatio extensionem hanc reprobatur, velut contrariam *Cap. 4. Sess. XXIV.* quod vetat aliquid exigi ob possessionis adeptionem.

Ex 13. discimus, illum sibi vindicavisse Annatam Beneficiorum, quæ erigebat, cui tamen renuntiavit.

E 18. eum impedivisse, ne ullus in alterius Beneficio ministraret sine suâ permissione, pecuniamque ob hanc permissionem exegisse; Congregatio declarat, quod in casibus, in quibus Beneficiatus legitimo impedimento implicatur, cæteri à ministrando ejus vice non sunt prohibendi, multò minus exigi debere pecuniam ob licentiam non necessariam.

Congregatio responsum suum claudit, optando, ut Episcopus ejusque Ministri ab omni exactione in-

solitâ, aut immoderatâ, abstineant. FAGNANUS adjicit, Simoniam, quam admittit Notarius, qui ultrò licitum accipit, esse merè Ecclesiasticam; secus, inquit, Concilium ipsi non concessisset accipere quantitatem à se definitam.

Paululum circa hanc Fagnani interpretationem immorati sumus, quia quotidianum est & familiare negotium, ibique inspicitur damnatio pravorum usuum, qui in omni ferè Secretariâ obtinent, circa Literas Ordinationis, Provisiones Beneficiales, aliosve Actus, qui ibi conficiuntur.

CAPUT V.

Cap. 2. 4. 16. de Præb.

FAGNANUS in hæc *Capita* exponit *Cap. 2. Sess. XXI.* Concilii Tridentini. *Cap. 2.* prohibet Episcopo Clericos ordinare, absque alimentorum assignatione. Cum *Clerici* nomen iis, qui ad Minores Ordines promoti sunt, atque iis, qui ad Ordines Majores evecti sunt, commune sit, hæc expressio generalis quæstionem pepererat, utrum Episcopus teneretur alere Clericos, quibus Ordines Minores dederat, quosque alicujus Ecclesiæ servitio non alligaverat? Multi autem Canonistæ insignes olim arbitrati sunt, ejusmodi Clericos habere jus alimenta ab Episcopo petendi, & hunc ad ea præstanda teneri, ex obligatione, quam eos ordinando susceperat: alii contraria opinio placebat: partis utriusque momenta refert FAGNANUS, posterioremque eligendo, dicit, quæstionem hodiè compositam esse à Concilio Tridentino *Cap. 2.* laudato, quod jus illud iis duntaxat concedit, qui ad Sacros Ordines promoti sunt.

Cap. 4. jus hoc nominatim iis tantum attribuit, qui ad Diaconatum aut Sacerdotium promoti sunt, sine Titulo, undè victum querere possint. Textus hic desumptus est è *C. 3. Concil. Lateran. an. 1179.* & cum nihil de Subdiaconis dicat, Canonistæ veteres quæstionem agitaverunt, an comprehendi deberent ob rationis paritatem? Relatis FAGNANUS Autorum dictis in hanc rem addit, quæstionem esse finitam laudato Concilii Tridentini Capite, quod Subdiaconatum sub Ordinis Sacri nomine comprehendit, quo multis ex sæculis fruitur, & Episcopum astringit, ad alendos eos, quibus Ordines Sacros dedit, aut sufficiens Beneficium eis conferendum, nec, ut sibi constaret, curavit inquirere, utrum Beneficium patrimoniumve hoc Textu requisitum haberent.

Deinde tres refert quæstiones Congregationi Concilii interpreti à Congregatione de *bono regimine* propositas. 1. si is, qui sub Titulo Beneficii ordinatus fuit, illud resignaverit, exponendo, sibi aliundè bona competere, à quibus victum accipere possit, utrum universum ejus Patrimonium acquirat privilegia Patrimonialis Tituli, an verò pars tantum, & quænam illa sit? & postquam observavit, bona Patrimonialia Clericorum, iisdem, quibus bona Ecclesiastica, privilegiis non gaudere, fed iis tantum, quæ in Jure expressa sunt; Titulum verò Patrimoniale omnibus Ecclesiasticorum bonorum immunitatibus frui, etiam extrâ casus in Jure expressos, & quædam discrimina commemoravit inter bona Patrimonialia & bona Ecclesiastica, retulitque privilegia Tituli Patrimonialis; ad quæstionem respondet, in proposito casu bona resignantis succedere Titulo Beneficiali, quoad partem ejus sustentationi necessariam, & quoad hanc partem, acquirere privilegia Tituli Patrimonialis, quamvis in Titulum assignata non fuerit ab Episcopo, sed à Jure tantum, quod hoc in casu bona Patrimonialia resignantis in ejus Beneficii locum substituendo, ipsa in Titulum Patrimoniale convertit, quoad partem quæ ad Ordinationem requisita fuisset, nisi Beneficium habuisset; quia, inquit, nisi fieret hæc subrogatio, sufficienter non providisset Concilium incommodo Ordinationum absque Titulo, Cleri scilicet de

decorati, ex mendicitate Clericorum sine Titulo ordinatorum, aut ab exercitio Ministerii, Officii, vilisque professionis provenienti.

2. Quæstio est, si Clericus sub Titulo patrimonii ordinatus Beneficium acquirerit, an ejusmodi Titulus immunitates suas amittat? Et negando respondet, quia Beneficium in hujus Tituli locum non subrogatur, nihil magis quam bona patrimonialia, quæ post Ordinationem acquirunt. Plura Congregationis Decreta laudat, huic subrogationi repugnantia, sive quia ferunt, Beneficium sic acquisitum resignari posse, ipsum Tituli Ordinationis vices gerere, non factâ mentione, sive quia decidunt, patrimonium post acquisitionem Beneficii alienari nihilominus posse, quam antea sine licentiâ Episcopi.

3. Quæstio est, an, postea quod Titulus patrimonialis immunitatem ab oneribus Camera amiserit acquisitione Beneficii, eam recuperet demissione ejusdem Beneficii? Respondet FAGNANUS privilegium amissum non redintegrari, pluribusque allatis probationibus, agnoscit sententiam suam difficultatem pati. Videretur quod, cum acquisitio Beneficii catera Tituli patrimonialis privilegia non extinguat, illud de quo agitur, post demissionem reviviscere debeat, postea quod illud Beneficii possessio peremerit.

Cap. 16. Quod est INNOCENTII III. supponit Subdiaconos sine Titulo ordinatorum, petendorum alimenterum aut Beneficii sufficientis ab Episcopo Diocesano jus habere; præcipit enim Episcopo Zamorensi, ut tale Beneficium ejusmodi Clerico conferat: supponit etiam successorem, quoad hoc, teneri debito à prædecessore contracto; nam Subdiaconus de quo loquitur, à prædecessore ejus, quem ad suppeditanda alimenta cogit, ordinatus fuerat.

Idem Caput nominatim veteribus Canonibus derogat, qui ejusmodi Ordinationem sine Titulo irritam fore statuerant, exercitio Ordinum privando eos, qui sic illos acceperant, ejusque Ordinationis pœnas redigit ad obligationem aut alendi Clerici sic Ordinati, quam Ordinatori imponit, aut ei conferendi Beneficii sufficientis. Cap. 4. ab ALEXANDRO III. desumptum hanc emendationem inchoaverat, sed non verbis expressis; INNOCENTIUS III. eam hoc in cap. 16. sibi tribuit, quia primus eam disertè proposuit. Ex horum duorum Textuum fundamento FAGNANUS hic exponens clausulam finitæ cap. 2. Sess. XXI. contendit, Concilium Tridentinum aliam adversus Ordinationes absque Titulo pœnam non sancire, quam eam, quæ disertè in his Textibus fertur, idque probat non solum Declarationibus expressis Congregationis Concilii interpretis, verum etiam momento victrici; scilicet, antiqui Canones, quos innovat Concilium antiquorum Canonum pœnas innovando, alii non sunt, quam *Cau. 1. 2. Dist. LXX. cap. 2. 4. 16. de Præb.* Duo priores Canones duplicem tantum pœnam continebant, nempe, suspensionem ab Ordinibus eo modo receptis, & damnationem Episcopi, ad præstanda Clericis absque Titulo ordinatis alimenta; ex his duabus pœnis, prima antiquata est cap. 2. 4. 16. de Præbend. itaque antiquorum Canonum pœnas innovando. Innovatio cadit tantum in alteram, quæ abrogata non erat.

Postquam monuit, Constitutionem SIXTI V. quæ suspensionem adversus Ordinationes sine Titulo rescribit, quoad hoc caput, à Constitutione CLEMENSIS VIII. fuisse emendatam; quæstionem agit, an Clerici delinquentes quatenus Ordinationem suam sub falsis Titulis impetrantes, hanc suspensionem hodiè incurrant? Et respondet affirmativè, asserendo eam, quoad ejusmodi Clericos, nunquam fuisse abrogatam. Contrâ objici potest Cap. 2. Sess. XXI. fraudem hanc momenti Decreti annumerare, quod deinceps proponit, & in quo secundam sancit pœnam, scilicet, damnationem Episcopi ad exhibendos Cle-

ricos sine Titulo ordinatorum, qui variis artibus ac fallaciis confingunt se Beneficium Ecclesiasticum, aut idoneas facultates obtinere.

Huic autem objectioni alia responsio nobis non occurrit, nisi, quod si Episcopus omnem diligentiam, quâ uti potuit, aut debuit, adhibuerit ad vitandum errorem, Clerici, qui sub falsis Titulis ordinati fuere, soli deliquerunt, solique pœnam merentur, quo in casu locum habere potest suspensio; præsumendum enim est, Canones, qui suspensionem abrogavere, id in Clericorum innocentium gratiam fecisse. Contrâ, si Episcopus cautionem necessariam neglexit, in delictum cecidit, atque incurrit pœnam alendi Clericos sub falsis Titulis ordinatorum; nam Concilium eos disertè obligat, ut id sedulo caveant.

Objici etiam posset Canonem 1. qui suspensionem de quâ agitur sancit, eam nominatim ferre in injuriam Ordinarium, caterosque Textus, quoad hoc caput, ejus dispositionem fuisse executos; itaque, Clerici, qui ordinationem suam sub falsis Titulis impetrant, non comprehenduntur in his Canonibus, & proinde, pœnæ in iis late non sunt obnoxii, quamvis pœnam mereantur. Canon hic è Concilio Calcedonensi desumptus est, & primus est Dist. LXX. laudatæ.

Hæc objectio non destruit responsionem præcedentem: nihil præcisè dicitur, nisi Clericos ejusmodi suspensionem mereri, & in eâ sententia perseveramus.

CAPUT VI.

Caput 3. de Clericis non residentibus.

FAGNANUS in hunc Textum exponit cap. 3. Sess. XXI. & cap. 3. Sess. XXII. quæ spectant Residentiam, Officium, & distributiones quarundam Dignitatum. Item cap. 12. Sess. XXIV. 2. §. præterea, circa eandem distributionem versans; primum observat, has Dignitates esse diversi generis, tum earum discrimina aggreditur. Primum est, quod in eis, de quibus primum eorum capitulum agit; demptio tertiæ partis fructuum in distributiones convertendæ, non præcipitur, nisi ubi nullæ sunt distributiones, aut ita exiguæ sunt, ut negligendæ forent; atque in cæteris demptio toties fieri debet, quoties tertia redituum pars non absimitur in distributionibus. Secundum est, quod distributiones, quas earum Dignitatum possessores non lucrantur, presentibus adhærescunt, amissæ verò à cæteris Dignitariis, distributiones Fabricæ, aliove loco pio dandæ sunt, quod fit, inquit, ex eo, quod priorum reditus è Mensâ communi detrahantur, ideoque jus absentium presentibus accrescere debet; reditus verò posteriorum è fundis peculiaribus & distinctis nascitur, in quibus proinde non est accretioni locus.

Tertium est, quod in prioribus Episcopus ad demptionem procedat, non obstante quacumque appellatione, in cæteris verò executionem suspendat appellatione.

Quartum est, quoad priores, triens demptum in distributiones quotidianas, dividi debet, quas Dignitarii aliique Officio assistentes partientur inter se, juxta divisionem, quæ constituetur ab Episcopo; triens autem à cæteris deductum, ad Episcopi voluntatem dividi debet, ut, si Dignitarii Ministerium congruum sibi assignatum non peragant, singulis diebus præfinitis, diei in quâ deficient, distributiones amittant; unde fit, ut Concilium in hoc cap. 3. Sess. XXII. nec loquatur de quotidianis distributionibus nec de assistentiâ ad Horas Canonicas, verum jubeat tantum assignare Ministerium congruum ac speciale.

Quintum est, quod prioris generis Dignitates novem Mensium Ministerio adstringantur, cætera non teneantur, nisi ad dies, qui ad eorum Ministerium constituendi sunt. vid. n. 19. usque ad 20.

CAPUT